

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilništvo (administracija) in ekspedija na Dunajski cesti št. 16 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Nektere opazke k volilnej reformi.

Nemški liberalci zdaj očitajo desnej stranki, da ji pri volilnej reformi ni bilo nižje ljudstvo mar, a je hotela sebi zagotoviti volilno pravico. Ko bi se res bila toliko brigala za pravice nižjega ljudstva, bi ne bila obdržala volilne predprave veličih posestnikov, in bi bila čisto odpravila za volilno pravico potrebni davek, ne pa ga znižala samo na pet goldinarjev, in vpeljala direktne volitve v kmet-skih občinah, t. j. odpravila bila zastopstvo interesov in vpeljala občno volilno pravico. Ker bi znabiti kdo utegnil verjeti liberalnim glasilom, je treba, da nekoliko spregovorimo o tej stvari.

Autonomistom je mnogo ležeče na tem, da v Avstriji zadobi parlament pravo veljavo, da ne bo le senca, v katero bi se vsedali nekteri častihlepneži, se prepirali med saboj, narodi pa ne imeli nič drugega od tega, kakor da bi jim dnine plačevali. Zato je treba, da se avstrijski parlament naravno razvije, to pa naglo ne gre. — Največje veljavo je dosegel parlament v Angliji. Tam odlečuje o vojski in miru, in o vseh drugih državnih zadevah. Angleški parlament pa ni delo enega dne. Še pred 600 leti je bil ustanovljen, in od tačas so ga mnogokrat prestrojili. Moč privilegiranih stanov je polagoma ginila, in moč priprostega ljudstva pa rasla. Volilna pravica se je polagoma širila. Tukaj ni bilo nikakih skokov, vse se je vršilo po potrebah časa. Vendar klubu velikej veljavi, ki jo je dosegel angleški parlament, in dolgega časa od kar je ustanovljen, še to delo ni dovršeno. Volilni davek še ni odpravljen in volilni okrajci niso povsod enako veliki. Ravno zdaj namerava angleška vlada

predložiti parlamentu nov zakon o razširjenji volilne pravice. Kar se je v Angliji vršilo celih 600 let, zahtevajo, da bi bila izpeljala avtonomistična stranka v dveh letih, od kar ima večino.

Poleg naravnega razvoja je vzrok tako veliko moči angleškega parlamenta, da stoji na Angleškem dve močni stranki, konservativna in liberalna, ki je vsaka sposobna sprejeti v roke državno krmilo, kedar pridobi večino. Za uspešno napredovanje parlamentarizma je treba močnih strank, ki so lahko sestavljene iz večjih frakcij, ki se pa vse morajo strinjati v glavnih načelih. Kjer ni tacih strank, parlament ne bo nikdar dosegel prave veljave. To vidimo v evropskih državah. Na Francoskem je v zbornici mnogo strank, ki nobena nima posebne sile. Monarhisti so razkrojeni v tri stranke, ki res vse žele monarhijo in nasprotujejo republikli, ali niso niti edini v tem, kakšna naj bi bila bodoča monarhija. Republikanci tudi vsi hočejo republiko, a niso niti edini, kakšna naj bi bila republika. Zato Francija tako pogosto menjuje svoje vlade in celo vladne oblike, gotovo ne državi v korist. Kako hitro je padlo Gambetovo ministerstvo, v katero so stavili taka upanja! Tudi sedanja vlada ne stoji na trdnem podlagi, ali le zato obstoji, ker ojeni nasprotniki sami ne vedo, kaj bi postavili na njeno mesto. — Na Laškem se katoliška stranka, ki bi sama bila zmožna pridobiti kako veljavo, ne vdeležuje parlamentarizma. Druge stranke so pa čisto onemogle. Posamezni častihlepneži združujejo okrog sebe nekaj poslancev, in si prizadevajo priti na vladno krmilo. Take frakcije združene vnačujejo vlade, ali niso zmožne ustaviti nobene stalne vlade. Njih nasprotja resnico načelna, ampak čisto osebna,

zato lahko v enem ministerstvu skupaj sedita moža, ki sta si prej nasprotovala. Ali Italija ima premalo ministerskih sedežev, da bi mogla vsem tem častihlepnežem dati ministerske stole. Zaradi te prikazni se na Laškem vlade vedno menjajo, in parlament si ne ne more pridobiti nobene veljave, in se ne more ponašati z nobenim slavnim delom.

Občna volilna pravica je že vpeljana v Franciji, Nemčiji in Švici, pa le v posledni državi ima dobre nasledke. Kakšen je parlamentarizem na Francoskem, smo že prej omenili. V Nemčiji je državni zbor le prazna forma, poslušno orodje v rokah nemškega kanclerja. Nemški parlamentarizem je le za sleparja ljudstva, v resnici je pa v Nemčiji pravi absolutizem. Ne v Nemčiji, ne v Franciji niso še nižji razredi toliko politično izobraženi, da bi pri njih volilna pravica mogla obroditi dobri sad. Taki še ne dosti izobraženi ljudje se dajo od političnih slavohlepnežev za nos voditi, da jim služijo samo v dosego kakega ministerskega sedeža, ali kake druge službe, ali pa politične veljave. Taki ljudje morajo vsak razviti kak poseben program, da bi se ljudje bolj na nje ozirali, kadar hočejo osrečiti svoj narod, v takem parlamentu je potem več malih frakcij, ki ena drugej nasprotujejo, nobene velike za vlado sosobne stranke pa ne, kar nasprotuje uspešnemu parlamentarnemu delovanju. V parlamentu le slede svojim sebičnim namenom, radi tega delovanja tacega parlamenta ne more biti uspešno. Tako so francoski republikanci vrgli Gambeto ne radi političnih načel, ampak samo ker so se bali, da njegov talent otemni njih politično delovanje, in bi vsled listnega škrutinja morda celo zgubili svoje poslanstvo. V Švici pa že narod daj

Okrožnica Strossmayerjeva

o razmerah zapadne in vzhodne cerkve.

(Dalje.)

III.

Vladiki zadarskemu ni po volji, da so v cerkvi katoliški vsakdanje maše; toda moj vladika, povejte mi, prosim Vas, ali verujete da se nahaja v cerkvi katoliški od Krista do današnjega dne prava in resnična apostolska in duhovniška moč, to je, ali smo tudi mi kakor Vi pravi duhovniki ter da se na naših, kakor na Vaših altarjih ponavlja v podobah kruha in vina skrivnost svetega križa? Če to verujete, zakaj pač zameravate zapadni cerkvi, da vsaki dan ponavlja to sveto skrivnost? Zakaj delate razlike med cerkvama, kjer jih ni, kjer je govor le o cerkvenih šegah in navadah? Vi očitajte tudi cerkvi katoliški, da opravlja sveto daritev z opresnim kruhom. Jaz mislim, da je znanstveno povsem dokazano, da je Jezus zadnje večerje s svojimi učenci obhajal po običaji judovskem v opresnih kruhkih. Bodi pa temu, kakor mu drago, zakaj

pač zopet vsvarjate nasprotja, kjer v resnici nobenih ni? zakaj grajate zapadno cerkev, ker je stalno: da se sveta skrivnost opravlja v opresnem in kvašenem kruhu? Zato velja tudi o prejemamjivsveto skrivnosti pod eno ali obema podobama, ker je Jezus kot Bog in človek ravno tako pričujoč pod eno ali drugo podobo, kakor pod obema. Čudno pa je, da vladika zadarski očituje zapadni cerkvi rabo latinskega jezika v zapadni cerkvi prav v onem času, ko se drugovi njegovi zapadne cerkve trudijo, da se uvede staroslovenski jezik v liturgijo. Zelo spoštujem naša sveta apostola ter sem prepričan, da je previdnost božja na čudoviti način vzdržala v liturgiji pri onem delu našega naroda jezik slovanski do današnjega dne posebno zato, da se ga mi duhovniki katoliški poslužimo v korist, da se zopet povrne cerkvena edinstvo in mir v ločeni cerkvi; prepričan sem pa ob enem tudi, da je cerkev katoliška zelo modro ravnala iz važnih vzrokov in zaradi vzvišenega namena cerkvene edinstvo, da je pridržala v svoji liturgiji jezik latinski, ker je s tem poklonila vsemu duhovništvu po

vesoljnem svetu priložnost seznaniti se z jezikom lepim in bogatim, kterega je ona rešila smrti in pogina, da jej bode zunajja vez prečudne njene edinstvo, ki jej je največa krasota. Dobra je, da vsak duhovnik ene in druge cerkve natanko pozna ne le jezik sv. Jeronima in Ambrozija (nego tudi sv. Bazilija in sv. Zlatousto). Kar se tiče nas duhovnikov zapadne cerkve, bi rad, da si tudi tedaj, ko se vvede slovanski jezik v liturgijo, pridržimo pravico služiti sv. mašo tudi v latinskem jeziku, da se na ta način lahko povsod po svetu pridružimo svojim bratom in sveto skrivnost po občnem načinu opravljam. — Toda jaz zopet povdarjam, da je to le obredje, zakaj toraj izmišljujemo in pomnožujemo razlike med cerkvama brez kakega vzroka. Pustimo cerkvi eno in drugo v mirni posesti starih običajev, a glejmo raji, da se čim preje zjedini in združimo v eni in isti cerkvi, v eni ter isti bratovski ljubezni. — Ne morem pa zamolčati, kako sem se razžalostil, ko sem prečital ona sumničenja in obrekovanja, s kterimi pri tej priliki z blatom

časa vživa svobodo in so tudi že nižji razredi bolj izobraženi, zato pa tam daje občna volina pravica dobre vspehe.

Kaj pa v Avstriji? Splošna izobraženost še ni toliko razvita, da bi mogli brez skrbi vpeljati občno volilno pravico. Ko se bo omika dovolj razširila, bodo avtonomisti tudi radi vpeljali občno volilno pravico.

Sicer pa sisteme zastopanja posebnih korist v Avstriji niso vpeljali avtonomisti, temuč nemški liberalci. Zakaj pa oni, ki so vladali celih osemnajst let, niso odpravili nobene teh napak, ki jih avtonomistom očitajo, ko so imeli dvetretjinsko večino? Avtonomisti bi pa ne bili mogli zdaj vpeljati splošnje volilne pravice, ko bi bili vsako tako podriago zavrgli, in vse bi bilo ostalo pri starem. Morali so avtonomisti biti s tem zadovoljni, ker se dá doseči ne da bi sedanjo ustavo spremenili, ter so znižali samo za volitev potrebni davek. — V kmetiskih občinah pa tudi direktnih volitev vpeljati niso mogli, ker v tem bi ne olajšali, temuč le otežili kmetijski stan. Tudi na kmetih niso še vsi ljudje tako izobraženi, da bi se znali prav obnašati v volilnem boju. Tako je pa v vsaki občini več bolj izobraženih mož, katerim ljudstvo zaupa in kateri poznajo potrebe, želje ljudstva in politični tek, ki so sposobni za volilne može. Tudi se še kmetijske občine niso dosti oglaševale za direktno volitve. Če bodo pa kmetje to želeli, se bode avtonomistična stranka že na nje ozirala, kadar bode z dvetretjinsko večino prenarajala volilne rede. — Nemški liberalci pa samo zato vpijejo zoper volilno premembo, in kažejo njene pomanjkljivosti, da bi spodkopali zaupanje, ki ga imajo vlada in avtonomisti pri avstrijskih narodih.

Politični pregled.

V Ljubljani 12. aprila.

Avstrijske dežele.

Ogerska vlada je dala političnim uradnikom ukaz, da ne smejo dopuščati shodov, pri katerih bi se ščuvalo in zabavljalo proti judom. Ona pravi, da se mora vsak državljani braniti v njegovih pravicah, ker vsak pomaga bremena nositi.

Nek dunajski list hoče vedeti, da pojde

tržaški namestnik de **Pretis** koj po končani razstavi v pokoj, in da pride na njegovo mesto naš kranjski predsednik **Winkler**. Mi pa tega ne verujemo, ker smo te misli, da je Pretis prav za to svoj poslaniški mandat odložil, da zamore ostati cesarski namestnik. Da bi se politiki čisto odtegnil, za to je še premlad.

Fzm. baron **Fillpovič** je imenovan vojaškim poveljnikom v Pragi. Na Dunaj pride mesto njega za poveljnika fzm. Bauer iz Erdeljskega.

Na Dunaji so nemški in češki **delavci** napravili skupen shod. Lepo je bilo pri tem videti, kako so se delavci raznih narodov lepo porazumeli. O sedaj merodajnem judovskem časopisju so izrekli zbrani delavci prav nepovoljno sodbo.

Vnanje države.

Na **Ruskem** je šel stari kancelar **Gorčakov** v pokoj, in njegov namestnik je postal **Giersa**. To se smatra kot znamenje miru, ker imajo Giersa za zmernega moža.

Francozi so v Afriki pridobili precejšno zmago, ker so razkropili ustaško četo Arabcev, ki jo je vodil Bu-Anema.

Izvirni dopisi.

Iz Štajarskega. (Kako si zamore naša država kaj prihraniti in ogromne stroške znižati?) Komisiji, ki ravno preiskuje to važno vprašanje, bi nasvetoval tole v premislek: Ker se s jetniki dandanes peča tako mehko, da ujim ječa ni več v kazni, temveč v prijetni oddihljaj in odpočitek, je celó naravno, da se jetnišnica vedno bolj in bolj napolnjuje. Zato so pa tudi stroški za zidanje novih ječ, stroški za hrano jetnikov, stroški za mnogotere čuvaje in nadzornike v ječah vedni. Pa ne samo to. Ker se valed premehkega ravnanja z jetniki hudodelstva množijo, tudi navadno število sodnijskih uradnikov, pisarjev in adjuktov več ne zadostuje. Vedno se njih število množi in še tožijo, koliko opravkov imajo, da težko svoj posel rešijo. Pri teh groznih preiskovalnih opravkih se zgodi, da mnogotere osebe, ktere se dolžijo kakšnega zločinstva, čakajo dolgo in dolgo v ječi na preiskavo; slednjič se pa morajo kot nedolžne izpustiti.

Mislim toraj, da se bi dalo precej veliko

prihraniti v oddelku za stroške sodnijskega ministerstva, če se kazni za hudodelnike pojstrijo. Naj se vpelje batima, težko železje, ostri post. *) Zakaj imajo hudodelniki vsako Zakaj imajo hudodelniki vsako nedeljo in vsak praznik velik falak mesa, ko ga priden delavec ne dobiva? Če so kazni ojastrješe, se bo število hudodelstev zmanjšalo. Zmanjšali se bodo stroški za hrano hudodelnikov, rokodelci bodo imeli tudi več opraviti, ker jim jetniki bodo prevzeli toliko dela po prenizki ceni — opravila se bo lahko več jetniških čuvajev in nadzornikov, državi ne bo treba toliko preiskovalnih sodnikov in pisarjev plačati; lože se bo nagloma končalo sodnijsko preiskovanje itd. Tudi število raznih advokatov in njihovo plačilo se vtogne na taki način skrčiti, kar bo na korist vsem tistim, ki se sami ne znajo ali nočejo zavovarjati pred sodnijo.

Porotniki so tudi prav nepotrebni; prizadenejo državni premnogo stroškov, potratijo veliko zlatega časa, in kar je še najslabše: dóstokrat so krivi, da se nedolžni ljudje krivično obsodijo, kar nam skušnje zadnjih dni kažejo. Mnogokrat morajo sodniki proti svojemu prepričanju človeka obsoditi, o katerem sodijo, da je nedolžen, ker porotniki za to glasujejo; in zopet se zgodi, da se krivičen človek izpusti, dasi ravno bi ga sodniki, ko bi ne bili navezani na glasovanje porotnikov, bili obsodili. Proč toraj s takimi dragimi, in še celó škodljivimi napravami!

Iz Trsta, 11. aprila. (Velikonočni prazniki. Naš višji pastir in sv. cerkev. Postne pridige preč. r. j. Doljaka. Vreme.) Tukaj se dokaj slovesno praznujejo Velikonočni prazniki, vedno se sliši streljanje in pokaanje iz samokresov in možnarjev med slovesnosti stolne cerkve pa še celo odmeva grom topov na bližnjem gradu. Zastave se povsod razobešajo in naša luka je praznično odevljena, ker večje in manje ladje potegnejo razne prapore v vis. To se je posebno to leto godilo, ker z nami ob enem so praznovali kristjani iztočne cerkve Velikonočne praznike. Vendar nekaj je kalilo naše veselje, pastirja še vedno pogrešamo. Vedno se po mestu povprašuje, kdo bode zasedel izpraznjeno škofovsko stolico?

*) Večkrat naj se tudi očitno hudodelniki spravijo na vislice; bo veliko pomagalo!

ometava vladika zadarski katoliško cerkev. Po njegovem mnenju zakriva cerkev katoliška ljudstvu božje skrivnosti, ter hrani narod v nevednosti o tem, kar se godi v cerkvi. On misli, da latinski jezik v liturgiji zakriva ljudstvu krščanske resnice. Moj Bog! kolikor besedi, toliko razžaljenj, povzetih ne iz življenja, ki ga ima vladika pred soboj, nego iz tujih cerkvi katoliški protivnih knjig, katerih se skoro izključljivo poslužuje pravoslavna cerkev. Resnica pa je neovržena, da je cerkev katoliška vedno znanost in umetnost marljivo negovala in pospeševala, ter da se v tem obziru ž njo nobena družba na svetu ne more meriti. Dokazano je, kar tudi najhujši nasprotniki priznavajo, da je cerkev katoliška v srednjem veku rešila znanost od propasti, ker je po svojih menihih prepisovala različne stare spomenike, in pozneje na svetlo izdajala po Benediktinih in Bollandistih. Lahko bi mi bilo tudi po razkolu navesti iz posameznih stoletjih slavni mož in učenih del, po katerih je cerkev katoliška širila omiko ter narodom tako razlagala skrivnosti nauka božjega in liturgije, da ni nič na svetu bolj jasnega, nego so svete resnice, ktere veruje in uči cerkev katoliška. Vse

knjižnice tega sveta žive so priče tej dični resnici. Dovolj spomniti se v tem obziru na poslednja tri stoletja na Francoskem. Slavnim imenom Bossueta, Fenellona, Bourdalona, Massilona v stareji, v noveji dobi pa Dupanloupa, Gratriya, oca Feliksa in drugih se klanja ves svet, ki se peča s knjigami. Ni je resnice v svetem evangelji in liturgiji, ktere ne bi bili ti posebni vzori človeštva z ono učenostjo in zgovornostjo pred učenim svetom razvijali in v svojih klasičnih delih razlagali, s katero so nekda delali Bazilij, Zlatoust, Jeronim in Avgustin. Vsak narod katoliški pa ima manj ali več takih mož; dovolj bodi omeniti v Italiji Rosminija, v Španiji Balmesa, na Francoskem Locordaire, mož slavni in neumrjočih; zato je res čudno, kako se sme trditi: da cerkev katoliška skriva pred ljudstvom? Naj se ozre vladika zadarski po narodu našem ter naj primerja cerkev s cerkvijo in opazil bode, kje se v nemar pušča zapoved Jezusa: pojedite in učite vse narode: videl bode, kje otroci zastoj kličejo po kruhu in hrani nebeški; opazil bode, kje se luč postavlja pod polico in kje se postavlja na vzvišeno mesto, da sveti vsem, ki so v cerkvi božji. Pri nas ka-

tolikih je ni nedelje kjer bi se ne oznanjevala beseda božja in razlagal krščanski nauk. Pri nas imajo vladike po zboru tridentinskem dolžnost, da prehodijo svojo biskupijo v treh letih ter da povsod vprašajo: ali se beseda božja vsak praznik in nedeljo razlaga krščanskemu ljudstvu? ali se bolniki marljivo obiskujejo? ali posebno pazijo na sirote, ki so bile Gospodu našemu toliko mile in drage? — Oprosti naj mi vladika zadarski, toda ko bi hotel stvar razjasniti z drugo prisposodbo, kakor sveto pismo v polji dobro obdelanem in zapuščene, rekel bi: glej tu na oni strani imaš tri slike: Rafaelovo „disputa“, Fiesdov „raj“ in Mikel-Angelovo „stvarjenje sveta“; na drugi strani pa tri bizautinske slike, ki nam predočujejo iste predmete. Prve slike vredne so, da jih Bog sodnji dan po angelih reši pogina, ker prekrasno in jasno kažejo svete resnice, one silno vplivajo na dušo in srce, tako, da nehote svet pred njim pada na kolena ter se klanja Bogu. Druge slike predočujejo iste svete stvari, toda so prazne, hladne, odrvene in mrtve, ne govore ter ne morejo razgreti duše in srca zvišenim. (Konec prih.)

Ljubljanski listi so pred nekaj časom to stvar reševali vendar, reči se mora, ne prav srečno; ker je gotovo težavno take razmere, kakor so pri nas poznati, zato ne gre toliko dopisniku onega ljubljanskega lista zameriti.

Gotovo pa je, da vsaki izmed gospodov, od kojih se misli, da znajo tržaški škofje postati, se bode za dušni in telesni blagor kolikor bo v njegovi moči potegoval. Tudi če postane msgr. Glavina naš škof, bode gotovo vso čast delal temu sedežu in vladal nas kot dober oče, vsem pravičen, ne preziraje narodne težnje. Dobro znamo, od kod ono ropotanje po časopisih, pa bolje je, da se molči in večih zdražb ne dela.

Hvala Bogu ravno cerkev nam je v Trstu res pravična, ker v cerkvi se še po stari navadi spoštuje in še celo v sredi mesta rabi slovenski jezik. Tako so bile letos postne pridege pri Nov. sv. Antonu in slavni slovenski pridigar č. o. Doljak so v nemali z navadno njim lastno gorečnostjo slovensko ljudstvo pri sv. Jakopu, tako da so imeli vedno polno poslušalcev. Ta gospod je tukaj tako priljubljen, da se vsakdo v srcu razveseli, ko ga zopet pred seboj zagleda, če tudi nam je že tolikokrat priliko dal svoj mogočni glas poslušati in svoj kaj primerni, čisti jezik občudovati. Le preneglo so nas g. misjonar zapustili, ker koj po zadnjem njih govoru Velikonočnega pondeljka so se od nas poslovili, da zopet nastopijo svoje evangeljsko delovanje po Koroškem. Brez broja zaslug bodo o. Doljak za slovenski narod imeli tako v dušnem kakor v telesnem obziru. Bog jih spremljaj med našmi brati na Koroškem. Kakor en jezik tako naj nas ž njimi veže en duh, ne vdajte se, Goratanci, oglodanemu liberalizmu!

Letos je narava, rekel bi, prehitela cerkveno slavljenja Vstajanja, ker posebno tu doli je cvetje že davno odpadlo od sadonosnikov in je drevje že davno vse v zelenji, pa glej! kar naenkrat zagledamo popoldne Velikonočnega pondeljka, ko se malo nebo zvedri, okoliške kraške vrhunce v beli obleki, ktera se še vedno stezuje do nadmesta, in da nas oko ne moti, prepričuje nas ostri sever, pred katerem se zamore človek nekoliko vbrantiti le z gorko zimsko suknjo. Koliko daje ta sprememba zraka premišljevanja! Marsikoji kmet posebno v vse ležečih krajih se za glavo prijemlje, ker upanje na dobro leto mu je zelo vpadlo posebno glede sadja. O da bi revež vsaj na vsmlenega eksekutorja računati smel!

V Slavini, 9. aprila. — Nesreča na železnici, zdravje in bolezn, vreme in letina. — V petek zjutraj ob devetih je šel 77 let in 4. mesece stari Tomaž Molek, maseljčar iz Žej s svojo ženo k cerkvenim opravilom v Slavino. Pri drugi čuvajnici od Prestranka proti Št. Petru št. 755 hodevajo Žejanci čez železnico proti Slavini. Žena je šla nemudoma čez železnico a imenovani Tomaž Molek je postal nekoliko pri čuvaji, ki je čakal nagliča od Trsta sem. Ko se naglič približa, čuvaj ne pusti moža dalje; a komaj se ozre in postavi čuvaj proti vlaku, hoče Molek hitro smukniti čez tir pred nagličem. Toda hlapon ga še doseže in vrže daleč proč na stran. Bil je pri priči mrtev. Kaj je motilo Moleka, ki ni mogel počakati, da bi bil naglič memo blisknil, nihče ne more vedeti. Rajnki je bil nekoliko gluh, in svet mu je oponašal, da je precej svojeglaven; in morda zato ni dal čuvaju veljati, ki mu je branil čez tir! — Zdravja smo imeli po zimi izvrstno, a od febr. meseca sem ljudje močno boleli; posebno pogostne, hude in nevarne so pljučnice. —

Vreme je bilo lepo, gorko in prijetno kot povsod. Ozimne so se ohranile dobro, jarine so ljudje pridno sejali in krompir sadili. Sadno drevje je obetalo obilno cvetja vzlasti češnje, ki se že razcvitajo, in mrsz dozdej ni še napravil škode. A dans je jelo že predpoludnem po gorah mesti, in zdaj gre sneg tudi po ravnem, da je vse belo in nas žuga do dobrega zapasti. Kaj bo to naredilo? Težko da kaj prida. —

Domače novice.

V Ljubljani, 13. aprila.

(Ustajenje našega Gospoda in Zveličarja) se je godilo v Ljubljani po vseh cerkvah jako slovesno. Ker je bilo vreme silno lepo, vdeležilo se je procesij obilno število pobožnega ljudstva. V stolnici so vodili mil. knez in škof dr. Pogačar procesijo, ktere se je vdeležil g. deželni predsednik Wnkler z nekterimi vladnimi svetovalci, mestni župan, predsednik kupčijske in obrtnijske zbornice in drugi.

(Mestne volitve v III. volilnem razredu) so 11. t. m. pokazale, da nemškutarska stranka v Ljubljani čedalje bolj gine. Naši kandidatje so namreč dobili: Horak 185, dr. Zarnik 182 in Hrubar 180 glasov. Nasprotni nemškutarski kandidatje so vjeli: Hoffman 38, Eberl 36 in Krimmer 33 glasov. Dasi se je število volilcev 3. razreda od lani zmanjšalo, je vendar le ostalo število narodnih volilcev, kakoršno je bilo; ker naši kandidatje so imeli lani 189 in 187 glasov. Prav zdatno pa se je zmanjšalo število nemškutarskih volilcev, ker so imeli lani njihovi kandidatje trije po 50 in dva po 48 glasov. Med volitvijo ni bilo na rotovžu videti ne enega nemškutarskih veljakov, ki so se druga leta šopirili po mostovžih, kakor da bi bil rotovž njih lastnina. Gospoda sprevida da je njih slave in moči konec. Danes je volitev v II. razredu in za trdno pričakujemo, da bodo vladi prijazni kandidatje zmagali tudi v tem razredu. Enaka nada nas navdaja gledé I. razreda, kjer štejem 135 narodni stranki vdanih ali prijaznih volilcev in bože zmagati gotovo, ako se le vsi volitve vdeležijo.

(Mestno odbornišstvo) je v soboto odločil lani v II. razredu izvoljeni grof Chorinsky. Kaj ga je k temu pripravilo, se ne ve, mislimo pa, da se je g. grof prepričal, da c. k. vladniku pač ni lahko v en rog trobiti s tisto stranko, ki sedanji vladi in njenim zastopnikom nspoveduje vojsko do skrajnega.

(Zaročitev.) Mestni zdravnik dr. Idner naznanja, da se je marca meseca zaročil z gospodičino Frančško Hočevarjevo iz Podloga fare Laške. Nevesta je bratrica g. Martina Hočevarja iz Kerškega.

(Slana) je zadnje dni po nekterih deželah napravila veliko škode, zlasti po Madjarskem. Sadno drevje, ki je bilo ravno v cvetju, je vse posmojeno in tudi vinska trta, ki je že poganjala, je nekoliko škodovala ter posmodila le na novo vsejano deteljo, ki je ravno iz tal prišla. V podeljek in terek je po hribih padel sneg, in v nekterih krajih pokrtil tudi njižave.

(Oljarnica) v Zalogu je 8. t. m. pogorela. Ogenj je menda nastal, ker je jako razgreta žaganje z oljem prišlo v dotiko. Zavarovana je bila pri tržaški zavarovalnici za 140.000 gl.

(Mesečni živinski somenj 8. t. m.) bil je jako slabo obiskovan. Zarad velikonočnih praznikov vdeležili so se ga samo ljudje iz bližnjih krajev. Živine bilo je le malo na trgu, kupca pa še manj. Sicer pa so živino držali precej drago.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Jakob Sušnik prišel je za kaplana na Kočevsko Reko; č. g. Janez Žan pa je šel v začasni pokoj. Razpisani ste fari: Cirknica 24. marca, Borovnica pa 4. aprila. V kerški škofiji fari sta dobila: Dosedanji fajmošter na Komu, č. g. Jože Riedl, farno Škofiče v Lavantinski dolini; in dosedanji provizor na Bleiberskih rovtah, č. g. Jože Kočovsky, farno Theiseneg. — Za provizorje grede č. g. Jože Kanal iz Meisseldanga v Radlje, Gregor Einšpieler iz Žabnic na Trbiž in Janez Sirknik iz Krasnice v Gradec, od koder bode oskrboval tudi sosedno farno na Bistrici. — Č. g. Ferd. Moser je prestavljen za kaplana v Lipo blizo Sachsenburga. — Č. g. Kajetan Klesl, fajmošter v Št. Donatu, je s 1. aprilom stopil v stalni pokoj, Št. Donaško farno bode oskrboval sosedni fajmošter v Šmibelu, č. g. Juri Wegscheider. — Umrl je dne 28. marca 1832 aa Skočidolji — tedaj ravno 50 let star. N. v m. p.! — Do 12. majnika so razpisane te le fare: Paternion, Trbiž, Steuerberg in Winklern.

— Birmo in kanonično obiskovanje bo v ljubljanski škofiji: 23. aprila v Šent Vidu na Vipavskem, 24. aprila pa v Vipavi. —

— Iz Štange se nam 8. t. m. piše: Tatu, ki je tu kradel in iz litijske ječe všel, so zopet dobili v ihanski fari, kjer je v neki krčmi na uro pil. Zdaj je na Žabjeku od tam menda ne bo všel. — Sadje krasno cvete. Ali danes je bila velika slana in je gotovo veliko škodovala. Burja, ki je 2 dni razsajala, je vse shladila.

— Duhovske spremembe v lavantinski škofiji: Preč. gosp. Franc Druškovič, dekan v Slovenski Bistrici stopi v pokoj. Slovenska Bistrica je razpisana do 15. majnika t. l. Naslednik bode moral, dokler imenovani gospod živi, vsako leto po 100 gl. šteti k njegovi pokojnini. Č. g. Anton Borsečnik je postal korvikar v Mariboru; č. g. Gregor Presečnik pride k Sv. Magdalen pri Mariboru — v Cirkovici pa č. g. Janez Bohanec.

— V lavantinski škofiji: 2. maja pri sv. Marjeti pr. Pesnici; 4. maja v Selnicah; 5. maja v slovenski predmestni cerkvi in 6. maja v stolni cerkvi v Mariboru; 7. maja v Kamci; 8. maja pri zgornji sv. Jungerti; 11. maja v Š. Petru; 15. maja v Šmartnu in 16. maja pri sv. Barbari.

— Birmovanje v lavantinski škofiji: 2. majnika v Šmarjeti na Pesnici, 4. majnika v Selnici; 5. v mariborski slovenski predmestni fari; 6. v mariborski stolni cerkvi, 7. v Kamci; 8. v Gornji Št. Jungerti 11. v Št. Petru; 15. v Šmartnu, 16. pri sv. Barbari. 10. junija v celjski Marijni ali nemški cerkvi; 11. v celjski farni cerkvi, 12. v Žolcu; 13. v Grizah; 19. na Polzeli; 20. junija na Teharjih. V Otaslovški dekaniji se obhaja birmovanje med 14. in 18. junijem.

— Cerkevna tatvina. V farni cerkvi na Teharjih pri Celji se je pred nekterimi dnevi vkradla škrinjica z nabranimi milodari. Škoda znaša okoli 12 gl.

— „Slovenec“ je že naznanil, da je židovski celjski zakotni listič grdo napadel vojniškega župnika v. č. g. Fr. Ferenčaka. Gospod župnik toži zdaj vrednika zaradi obrekljivih laži. Radovedni smo, kako hoče vrednik dokazati, kar je trdil, namreč: da je g. župnik grozil s točo tistim, ki k cerkvenemu delu ne boje pripomagali. Tožnika bode zastopal g. dr. Serbec, odvetnik v Celji.

— Ponarejen goldinar našli so v Rogatcu na Štajerskem pri nekem človeku, ki so ga prijeli in zaprli.

— Iz Celja. (Raznoterosti.) Česar smo se silno bali, zgodilo se je. Danes na veliki petek nastopil je hud mraz, ki je brez dvoma učinil neizmerno škodo na sadunosnem, že lepo cvetecem drevju, kakor tudi po vinogradih. — Nekdaj sloveče hrastovje na zapadni strani Celjskega mesta, tako imenovani „Eichenwald“ je zginit. Zdašnjaj posestnik lonovške grajščine, ga je dal popolnoma posekati ter prejšnjo hosto spremenit v travnik. — Celjsko društvo za olepšavanje mesta si mnogo prizadeva, svojo nalogo rešiti povoljno za domačine kakor ptujce, katerih vsako leto več semkaj prihaja. Drevored ob desnem bregu Savinje postaja leto za letom okusnejši. Ko bi se le savinjska struga res enkrat popravila, da ne bi silna povodenj ravno v tem za celjske prebivalce toliko priljubljenem sprehajališču delala tolike škode, kakor se je to večkrat godilo pretečena leta! — Spodnještajerski polk zdaj menda brez imena, nekdanj Kinsky, slednjič Litzelhofen zvan, obhaja letos v Bruku na Leiti dvestoletnico svojega obstanka.

— Spodnještajarski Nemci hočejo napraviti ljudski shod. Vlada jim tega menda ne bode branila, pravi „Südtsteirische Post“, pa potem tudi Slovencem dovolila njih tabore.

— Gosp. kaplan Amschl, ki so po nesreči 20 letnega fanta v Tinjah na Koroškem strelili, so bili 1. aprila obsojeni na 2 meseca ojstre ječe in so to kazni tudi že nastopili. Tinjčani jih visoko čestijo, močno obžalujejo in bi jih radi spet nazaj dobili. Pri sodnijski obravnavi so letele ojstre besede na liberalne časnike, ki so nesrečo tega vnetega in pobožnega duhovnika tako košato našemali in raztrobili. („Mir“.)

— Truplo sv. Agapita, mučenika v Novicerkvi. Spisal Jernej Voh, [kaplan pri Novicerkvi. V Mariboru 1882 založil pisatelj, tiskal Janez Leon 8 str. 24. — To je napis drobn knjižici, v kateri je gospod pisatelj opisal zgodovino sv. trupla, ki se hrani v Novi cerkvi pri Celju. Gradivo za to knjižico je najdene v novocerkovskem župnijskem arhivu in po g. Vohu tako prihrčno sestavljeno in še z drugimi obče zanimivimi podatki pomnoženo, da bo zanimalo vsakega prijatelja naše domače zgodovine. Kdor želi knjižico imeti, naj se obrne do g. pisatelja ali do opravništva „Slov. Gospodarja“ v Mariboru. Cena knjižici je 8 kr., po pošti 10 kr., vsak šesti iztis se daje po vrh

— Dve priporočila vredni poljski knjigi. (Konec.)

Druga se glasi: „Geograficzne imiona słowiańskie, zestawione alfabetycznie według nazwisk niemieckich, włoskich, rumuńskich i tureckich, z dodaniem niektórych łotyskich i innych zagranicznych spolszczonych, przez St. Zarskiego. Wydanie komisji językowej akademii umiejętności w Krakowie“. 8°. 264 str. 1878. Ta knjiga ima za nas Slovence posebno zanimivost v tem, da se je g. pisatelj, kojemu ostalo Slovanstvo ni baš neznan, posluževal tudi slovenskih virov in res nahajamo v njej dostikrat spačeno ponemčene imena naših pokrajin v pravim prvotnim slovenskim pomenu. Delo je torej zanimivo za učence in učitelje zemljepisja, za jezikoslovce in — dokler Slovenci sami nimamo enacega alfabetičnega slovarja *) naših slovenskih krajev, vasi in občin

*) Če se ne motim je ravno letos izšel na Dunaji: „Alphabetisches Verzeichnis sämtlicher Orte in Oesterreich-Ungarn,“ precej obsežen zvezek

— tudi za občinske predstojnike, kateri čisto nemajo pripomočkov: si tolmačiti imena od daljenih vasi in občin, s katerimi je treba čisto vsled malo stalnega enomestnega bivanja prebivalstva, že zaradi domovinske pristojnosti, rojstnega kraja itd. občevati. Občudovati moramo res veliki trud gosp. pisatelja, kateremu ni bilo pretežavno enako delo, ki je — razumevamo — še v povojih, s toliko marljivostjo sestaviti, in da se pri sestavi ni omejil samo na svojej rodnej zemlji a Severoslovanstvu, marveč je vzel v poštev tudi nas Jugoslovane, kakor da bi se nam hotel že v vsej luči vresničevati izrek: tudi mi (pisatelji poljski) čutimo čedalje gorkeje, da je naša krv polna sorodnica (jednačica) krvi ostalih Slovanov; tudi mi že čutimo „bratovsko“ krv, ki ne pozna več sovraštva, zavisti in — nesloge. Zares, brzo ko začnejo tuđi g. poljski pisatelji v tem pravcu delovati, pridobivalo bo slovanško morje dljè in dljè veči pomen, in dolžnost vseh Slovanov je, da poedine take mišljenike tam na tem bratskem polji navdušeno pozdravljajo, in tudi podpirajo, vsled česar bodi ta geografični imenik slovanskih imen našim gg. profesorjem in učiteljem na višjih šolah, posebno zemljepoznavstvu učečim, še posebej toplo priporočen. Takó vsaj g. pisatelju dolžna in zaslužena zahvala ne bo izostala! i + a.

— Darežljivost sv. Očeta. O priliki obletnice svojega kronanja so sv. Oče poleg tega, da so obdarovali razne uboge družine v Rimu in 2000 lir dali raznim dobrotnim vstavom tudi podarili nekterim društvam ubogih redovnic na Laškem 4000 lir. Pri ravno tisti priliki so obdarili nekatere semenišča, in sicer škofu v Peružiji 2000 lir, da bi se mogle cerkvene tvarine bolj zdato v njih podučevati in v enaki namen tudi škofu v Mantovi za njegovo semenišče 2000 lir. Gotovo bodo ti milodari dober sad obrodili in so pred Bogom več vredni, kot da bi bili milijone podarili za kake pogorele gledišča ali druge posvetne namene.

Vabilo na naročbo.

Ta teden pošljem med svet vezek svojih poezij. Knjiga bo deset tiskanih pol debela, a prav krasnim in močnim papirjem, kakoršnega ni imela dozdej še nobena pesniška zbirka slovenska. Cena bode vezku po 1 gl. Slovence, ako sem si pridobil med njimi kaj čitateljev in prijateljev, vabim v tem prijazno na naročevanje. Naročila z naročnino vred naj se blagovoljno pošiljajo g. založniku, Ignacijju Gruntarju, c. kr. notarju v Logatci, pri katerem edinem se bo dobivala knjiga. Ob enem prosim tudi sl. občinstvo, gg. bogoslovce, dijake, pa tudi druge v enem kraju živeče rodoljube, naj bi se blagovolili skupno naročevati, da s tem g. razpošiljatelju olajšajo trud.

„Zvonov“ X.

Javna zahvala.

Od 1. januarja do konca marca tek. leta so se za narastek glavnice „podpiralne zaloge slovenskih vseučiliščnikov v Gradci“ sledeči doneški darovali:

Gospod dr. Josip Čuček, odvetnik v Ptuiju, gospa Nina Fröhlich pl. Feldau v Gradci, g. dr. G. Kulterer, odvetnik v Velikovi, g. dr. Rapec, c. kr. beležnik v Šostanji, g. dr. K. Schmidinger, c. kr. beležnik v Kamniku, g. dr. Srebr, odvetnik v Brežcah in g. dr. J. Vošnjak, drž. poslanec na Dunaji, po 10 gl.

Dalje gosp. dr. Benjamin Ipavc, zdravnik v Gradci, g. Obreza, drž. poslanec na Dunaji, g. Viljem Pfeifer, drž. poslanec na Dunaji, g.

Franjo Pirc, predstojnik gimnazijskega konvikta v Št. Pavlu na Koroškem, g. dr. Janko Srnc, odvetnik v Mariboru, Jurij Sterbenč, doktor prava in župnik v Hrenovicah in g. dr. Žirek, zdravnik v Gradci po 5 gl.

Dalje gosp. V. Krisper, posestnik v Ratečah in g. Roman Spari, dekan v Št. Pavlu na Koroškem po 3 gl. Slavno akad. društvo „Triglav“ v Gradci, 1 gl. 75 kr., g. Franjo Mahorko, bogoslovec v Št. Pavlu na Koroškem, g. Benedikt Schluder, benediktinec in kandidat profesure in g. Radoslav Vidovič, bogoslovec v Št. Paulu na Koroškem po 1 gl.

Vsem preblagim gospodom darovateljem imenovanih doneskov, dalje blagorodnemu g. Krisperju, ki je papir v vrednosti 8 gl. daroval, in isto tako tiskarni slavne družbe sv. Mohora, koja je tisk poročila o stanji in delovanji podpiralne zaloge po znižani cenii oskrbeti blagovolila, izrekajo podpisani javno najpriščnejšo zahvalo.

V Gradci 4. aprila 1882.

Prof. dr. Krek,
predsednik.

Prof. dr. H. I. Biedermann,
blagajnik.

Josip Lendovšek,
tajnik.

Telegrafične denarne cene 12. aprila.

Papirna renta 76.45 — Srebrna renta 77.05 — Zlata renta 93.85 — 1860letno državno posojilo 129.75 Kreditne akcije 320.80 — London 120.— — Cos. kr. osikini 5.63. — 20-frankov 9.50.

Za bližnje šmarnice priporočamo lasko leto prepoznano izšlo:

Razlaganje sv. rožnega venca za šmarnice in tudi vse druge čase s sledečim obsegom:

- Zakaj imamo Marijo častiti, kako jo častimo spleh; kako jo častimo z rožnim vencem; kaj pomeni vera, Gospodova molitev, angelovo Češenje (1. do 15. dan);
- premišljevanje petnaesterih skrivnost vselega, žalostnega in častitega dela (16. do 30. dan); 31. dan usmili se duš v vseh;
- navadne molitve: jutranje, meddnevne, večerne; msne, spovedne in obhajilne; lavretanske litanije; devetdnevna in tridnevna;
- nekaj pesem: Mariji Devici rožnavenski in še deset drugih.

Knjiga se toraj, ne le za poduk in premišljevanje, ampak kot molitvenik vsaki čas lahko rabi.

Velja v pol platnu 75 kr. v pol usnji 80 kr., vse v usnji 95 kr. in z zlatim obrezkom 1 gl. 15 kr.

Katol. bukvarna.

Portret

umrlega

dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega

je ravnokar izšel. V originalu naslikal in v oljnato barvanem tisku izvrstno izvršila staga c. kr. dvorna tiskarna in artistski zavod g. Reiffensteina na Dunaji. Velja pa

Podoba v oljnato barvenem tisku 63 cm. široka, 79 cm. visoka, nerazpeta 3 gl.

Podoba na platnu razpeta v 10 cm. širokem baroque okviru 6 gl. 50 kr.

Podoba na platnu razpeta v 13 cm. širokem baroque okviru 8 gl., dalje v velikosti 55—68 cm.

Podoba v oljnato barvenem tisku z 10 cm. širokim baroque okvirom 5 gl. 80 kr.

Podoba prodaja se tudi proti plačitvi na mesečne obroke.

Čistega dohodka teh podob namenjena je polovica za „Narodni dom“ in polovica za zidanje cerkve srca Jezusovega.

Z odličnim spoštovanjem

F. Kolman,

(2) zaloge stekla in porcelana v Ljubljani.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.